

дані механізми найчастіше використовують поєднуючи між собою, а для ефективного посилення впливу певних політичних сил, використовуються відповідні канали комунікації, що належать цим політичним суб'єктам.

Література

1. Почепцов, Г.Г. Когнітивні війни у соцмедіа, масовій культурі та масових комунікаціях. Харків: Фоліо, 2019: 320 с.
2. Кара-Мурза, С.Г. Маніпуляція свідомістю. М: Ексмо, 2009: 526 с.
3. Кобільник, Б.Ю.; Гізун, А.І. Роль інформаційно-психологічних впливів у інформаційній війні. *Актуальні задачі та досягнення у галузі кібербезпеки*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 23-25 листоп. 2016 р. Кропивницький: КНТУ, 2016: 28-29. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84825493.pdf>
4. Копан, О.В. Інформаційно-психологічна війна як засіб маніпулювання людською свідомістю. *Інформація і право*. 2016. № 2: 92-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2016_2_12

Галина Петришин

*кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри філософії та суспільних наук
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка*

РОСІЙСЬКА ПРОПАГАНДА НАПЕРЕДОДНІ І ПІД ЧАС ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

У сучасному світі підбір інформації та вміння її подавати впливає на процеси сприйняття і ставлення людей до подій суспільного життя в заданих замовником інформації межах. У структурі інформаційного впливу визначальну роль відіграє пропаганда, завданням якої є поширення ідей і поглядів, правдивих чи напівправдивих фактів, відвертої брехні або чуток з метою маніпуляції громадською свідомістю. Сьогодні ця проблема є особливо актуальною в контексті інформаційного супроводу дій російської влади напередодні і під час широкомасштабної війни Росії проти України.

Однією з засадничих ідей, на якій побудована вся публічна ідеологія російської влади, є ідея «русского мира», зародки формування якої можна простежити в російськоцентричних течіях, зокрема слов'янофільстві. Позаяк основною тезою ідеології «русского мира» є необхідність єднання співвітчизників, що проживають за кордоном і мають спільну історію, зовсім не випадковою є така потужна критика питання європейського вибору України.

Зупинимося на особливостях пропаганди Росії до і під час широкомасштабної війни з Україною. Так, Ігор Петренко в російській пропаганді до початку російської агресії в Україні виділяє три основні її спрямування: формування позитивного образу Росії та її політики; формування негативного образу геополітичних опонентів РФ та міжнародних партнерів України; поширення деструктивних інформаційних повідомлень про події в Україні [6]. До зазначеного вище варто додати і кремлівські наративи, змістом яких є переписування української історії. Наприклад, в російських ЗМІ можна зустріти такі меседжі: «Сучасна Україна – цілковите дитя радянської епохи», «Україна – штучний проект Заходу», а Крим, Донбас і південний схід України – це Росія. Кожен із цих меседжів спрямовано на вироблення як комплексу меншовартості, так і на ревізію української історії.

Щодо спроб дискредитації України в країнах ЄС, то її відображають поширювані за кордоном російською пропагандою такі меседжі: «Україна не виправдала сподівань ЄС, проваливши боротьбу з корупцією», «Україна загрожує ліберальним цінностям, просуваючи націоналістичні ідеї», «Україна є загрозою стабільності на континенті через недотримання Мінських угод» [1]. Інтерпретація актуальних подій в українському суспільно-політичному житті та питання міжнародних взаємовідносини України з країнами Заходу і США в російських ЗМІ подаються як «зовнішнє керування» Україною та «відсутність суверенітету України». Дезінформацію про події в Україні намагаються вибудувати на окремих прикладах з негативними наслідками, які позиціонують як загальнонаціональну тенденцію. Наприклад, використовуючи конфліктні ситуації, які виникають з питань мови та культури національних меншин, означають це як переслідування російськомовного населення або відмову владою національним меншинам в Україні у праві на власну культуру та мову. Показовою є ситуація роздмухування російськими ЗМІ історії з підпалами «Центру угорської культури» в Закарпатті 2018 року та подання її під кутом зору дій радикальних націоналістичних угруповань.

Секція VII. Аналітика політичних процесів

У концепціях інформаційного протиборства, що розроблялися в Росії до війни, значна увага приділяється поширенню дезінформації, метою якої є вигідний російській владі вплив на оцінювання, наміри та орієнтацію населення Сходу України, де телеэфір був монополізований російськими телеканалами. Зокрема перебіг антитерористичної операції 2014 року подається у такому ключі: «В поселке Счастье сейчас происходит массовая чистка, уничтожают мирное население, вырезают женщин и детей, всех – от 16 до 50» [3].

Аналіз відкритих джерел в ОРДЛО, проведений ГО «Східна правозахисна група» з листопада 2018 року по липень 2019 року, дозволяє стверджувати, що поширювана серед населення інформація має на меті вибудувати друга в особі Російської Федерації, посіяти ненависть до України та європейських вартостей і сформувані «ідеали війни» у дітей та молоді [5]. Особливе місце займає тема розгортання бойових дій нібито з вини України, яка підтверджується зйомками фейкових репортажів про посилення охорони адміністративних будівель та необхідності введення воєнного стану. Пропаганда війни непрямими методами здійснюється через ідеї «переваг російської зброї», необхідності «захисту миру» та своїх громадян тощо.

Уся ця риторика спрямована на пошуки шляхів до військового вторгнення в Україну та формування серед пересічних росіян думки про необхідність боротьби за т. зв. «історичну територію», об'єднання російських земель та захист російськомовного населення від «нацистів» та «бандерівців», переконання у відсутності відчутних наслідків війни для населення завдяки пропаганді «переваг російської зброї» та демонізації збройних сил України.

Початок інтервенції в Україну Росія виправдовує меседжами на кшталт: «Якби Російська Федерація не напала на Україну, Україна напала б на Донбас і Росію», «Ми не хочемо війни, але підступний ворог не залишив нам вибору» і т. ін. Упродовж широкомасштабної війни Росії проти України Кремль щодня продукує потоки дезінформації, залежно від успіхів чи невдач на фронті вибудовує нові або використовує старі наративи про Україну. *На початку війни російські ЗМІ поширюють тезу, що війна в Україні є «спеціальною військовою операцією», метою якої є «денацифікація і демілітаризація», а згодом – меседжі: «Україна проводить політику геноциду проти мешканців Донбасу», «Україну необхідно очистити від нацистів та нацистської ідеології, які становлять загрозу всьому цивілізованому світу», «на території України діють лабораторії з розробки біологічної зброї», «Українці чекають на звільнення від «київського*

режиму»» тощо. Стрижневим посилом Кремля є теза про те, що т. зв. «спецоперація» є превентивним заходом для самозахисту та захисту світу від «коричневої чуми нацизму».

З початком інтервенції Росії в Україну перед російською владою постала потреба приховування військових злочинів, скоєних її військами на території України. З цією метою російська пропаганда вибудовує одразу кілька наративів, маючи на меті демонізацію дій Збройних сил України: «Україна сама обстрілює міста та мирне населення, а звинувачує у цьому Росію», «Україна несе відповідальність за гуманітарну катастрофу та жертви під час війни», ЗСУ використовує мирне населення як «живий щит», цілеспрямовано блокує роботу «зелених коридорів» тощо, а масштабні руйнування міст України є сфабриковані самою Україною. Щодо Росії, то про неї поширюють фейкові відеоролики на тему «Як тепло зустрічають росіян на територіях, «визволених від нацистів»». Ключовим завданням таких повідомлень є показати «миролюбність» дій російської армії й «агресивність» дій України. І що саме Україна несе відповідальність за ескалацію війни.

З метою приховування дій та звірств російської армії на українських територіях, російська пропаганда вдається до розмивання правди, пропонуючи своїй аудиторії декілька версій однієї події або одночасно поширює декілька неправдивих повідомлень, як-от, висвітлення російськими ЗМІ бомбардування пологового будинку в Маріуполі має такі варіанти: «В пологовому не було персоналу та породіль, а були бійці «Азова», «Пологовий розбомбили бійці «Правого сектору». А знищення цивільного населення в місті Буча подається як фейкова «постановка» ЗСУ, спланована медіакампанія». Все це не що інше, як маніпулювання свідомістю простого російського обивателя. Звісно, що множення варіантів подання однієї події впливає на її критичне осмислення.

Російська пропаганда активно використовує метод звинувачень України з метою перекладання відповідальності за свої дії та плани на іншого. Це стосується й обстрілів прикордонних російських територій її ж військами, з метою запровадити загальну військову мобілізацію в Росії, й поширюваної російськими телеграм-каналами інформації про підготовку СБУ різних провокацій, у яких звинуватять росіян, зокрема на Одещині, щоб розпочати військову кампанію в Придністров'ї.

Одним з основних напрямків діяльності російської пропаганди є також агресивна інформаційна кампанія на тимчасово окупованих територіях

Секція VII. Аналітика політичних процесів

України, метою якої є зниження спротиву російській окупації, а її медіа супроводом є, наприклад, наративи: «Херсон – це вже не Україна», «Україна покинула Херсон напризволяще» тощо. Російськими каналами на Херсонщині ведеться активна агітація за «русский мир» та всілякі псевдореферендуми. Останнім часом серед мешканців тимчасово окупованих територій поширюється дезінформація про загальну примусову мобілізацію всіх чоловіків, які в'їжджають на підконтрольну Україні територію. Метою цієї дезінформації є прагнення перешкодити виїзду чоловічого населення з тимчасово окупованих територій [2].

Після розголосу в західній пресі численних фактів злочинів російськими військовими російська пропаганда у висвітленні «українського питання» зазнала істотних змін. Її наратив про необхідність визволення українців від «нацистського київського режиму» зазнав фіаско. Тотальний спротив українського народу окупантам спонукав пропагандистську машину Росії змінити свою риторику з «денацифікації України» на її «денаціоналізацію».

Через те, що пояснити затяжний характер «військової кампанії» російській владі стає все важче, вона вдається до чергового вкидання дезінформації у власний інформаційний простір: «НАТО вступив у проксі-війну з Росією», «Росія воює з усім світом, який ополчився проти неї» тощо.

Інформаційний супровід розпочатої Росією війни проти України є «...«війною смислів», для трансляції яких задіяне все розмаїття каналів донесення інформації. Основним структурним елементом у цій війні постають симулякри – образи того, чого насправді не існує» [4].

Література

1. Інтеграція України до ЄС: російський чинник. URL: <http://neweurope.org.ua/media-post/integratsiya-ukrayiny-do-yes-rosijskyj-chynnyk/>
2. Інформаційна війна: росіяни вигадали низку нових фейків. URL: https://gazeta.ua/articles/life/_informacijna-vijna-vorog-zapustiv-novu-porciju-brehni-proti-ukrayini/1086091
3. Сепаратисти на Сході трансюють російську пропаганду за гроші українців. URL: <https://tsn.ua/politika/separatisti-na-shodi-translyuyut-rosijsku-propagandu-za-groshi-ukrayinciv-355690.html>
4. Тихомирова, Є.Б. Неоголошена інформаційна війна Кремля проти України. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/3875/3535

5. Як працює ЗМІ та пропаганда РФ на окупованих територіях. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2772577-ak-pracue-zmi-ta-propaganda-rf-na-okupovanih-teritoriah-luganskoj-ta-doneckoi-oblastej.html>

6. Petrenko, I. Які наративи насаджує російська пропаганда в Україні. URL: <https://comments.ua/blog/yaki-narativi-nasadzhue-rosiyska-propaganda-v-ukraini-820.html>

Ірина Пономарьова

студентка IV курсу спеціальності «Політологія»

Історико-філософського факультету

Київського університету імені Бориса Грінченка

ОДНО- ТА ДВОПАЛАТНІ ПАРЛАМЕНТИ: ПОНЯТТЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Актуальність теми полягає в тому, що між країнами існують значні відмінності щодо структури їхніх законодавчих органів. У той час як менші унітарні країни зазвичай використовують однопалатні законодавчі органи, а більші, федералісти, зазвичай використовують двопалатну модель, ці презумпції не закріплені на камені. Кожна нація має свої унікальні мотиви прийняти однопалатну або двопалатну модель. Цих причин багато, і вони впливають з історичних, культурних або демографічних характеристик, які можуть стосуватися виключно цієї країни. Існуючі інституційні та політичні фактори, такі як виборчі методи та партійні системи, також мають значний вплив на цей процес. Більше того, політичні діячі відіграють життєво важливу роль у формуванні законодавчого оформлення. Нарешті, влада, захист інтересів і компроміс, безсумнівно, сприятимуть камеральному дизайну.

Мета дослідження – проаналізувати особливості функціонування одно- та двопалатної парламентської системи в країнах ЄС.

Слово «парламент» (parliament) народилося середньовічної Англії, але з етимології та орфографії є французьким, що походить від parler (говорити). Справа в тому, що після норманського завоювання, що почалося перемогою 14 жовтня 1066 Вільгельма Завойовника в битві при Гастінгсі, почалося не